

Klimatanpassning och energieffektivisering

Handlingsplan för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse 2015–2017

Kulturarvet påverkas av ett förändrat klimat. För att förebygga och begränsa effekterna har Riksantikvarieämbetet tagit fram en handlingsplan för klimatanpassning och energieffektivisering av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Den handlar främst om att värna byggnader från skador med hjälp av vård och underhåll samt att olika aktörer måste samverka. För att bromsa den pågående klimatförändringen är det också viktigt att energieffektivisera. El och uppvärmning av byggnader står för omkring en tredjedel av Sveriges klimatpåverkade utsläpp.

Ett varmare klimat kommer enligt SMHI ge ökad nederbörd, mer extremt väder och påverka växt- och djurliv i Sverige. Effekterna kan bli ökad nedbrytning av material, översvämningar, stormskador, jordskred, fler skadeinsekter och att landskap växer igen. Sammantaget leder det till stora påfrestningar på hela samhället. Skador till följd av klimatförändringarna har olika tidsförlopp, från mycket snabba till mer långsiktiga där det kan ta decennier innan en skada blir synlig.

Handlingsplanen för klimatanpassning och energieffektivisering innehåller aktiviteter för åren 2015–2017. För att öka beredskapen och utveckla förbyggande vård och underhåll krävs mer kunskap om vad som behöver göras, samordnad planering samt vägledning och resurser som bidrar till klimatarbetet. Att hindra allvarlig påverkan med exempelvis skyddsvallar mot vatten eller tätare underhåll kostar mycket mindre än att i efterhand tvingas åtgärda skadade eller förstörda byggnader. Många aktörer i samhället berörs, bland annat myndigheter och förvaltare. Länsstyrelserna, Boverket, SMHI, Statens fastighetsverk och Svenska kyrkan är några viktiga aktörer, liksom kommunerna.

Samverkan och dialog

Alla aktörer som behövs för att möta klimatutmaningen måste arbeta tillsammans och dela med sig av kunskap. Ett forum för samverkan och ökad dialog mellan myndigheter och professionella aktörer etableras. Dialogen ska erbjuda erfarenhetsutbyte och goda exempel ska lyftas fram för att inspirera och motivera till olika insatser. Vissa aktörer har arbetat med klimatanpassning medan andra har arbetat mer med energieffektivisering, vilket öppnar för att man kan lära av varandra.

År: 2015

2016

2017

2018

Regler och finansiering

Styrmedel för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse måste bidra till att skador på grund av klimatförändringar begränsas eller undviks. Regler och bidrag ses över så att de integrerar ett klimatanpassningsperspektiv. Även vägledning kommer att ses över. Klimatförändringarna kommer att kräva tätare tillsyn och underhåll. Långsiktiga vård- och underhållsplaner för byggnader med kulturhistoriska värden är ett viktigt styrmedel.

Forskning och utveckling

Även insatser för att ta fram mer kunskap kring klimatfaktorer och katastrofberedskap behövs. Det gäller särskilt forskning om att hitta effektiva styrmedel och hur målkonflikter kan hanteras, samt bättre underlag för förvaltning. Även insatser för att ta fram mer kunskap kring klimatfaktorer och katastrofberedskap behövs, liksom för energieffektivisering för kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Resultaten från forskningen måste även kommuniceras till inblandade aktörer.

Läs mer

Riksantikvarieämbetets övergripande klimatarbete: <http://www.raa.se/kulturarvet/klimat-och-miljo/>

Klimatanpassningsportalen: <http://www.klimatanpassning.se/>